

11 ПІДКОМІСІЙ ПРАЦЮЄ НАД РЕСПУБЛІКАНСЬ- КОЮ ПЛЯТФОРМОЮ

Шікаго. — Не зважаючи на боротьбу між кандидатами на номінації, підготовка до одностороннього виступу Республіканської партії перед населенням у виборчому часі йде повним розгоном. Це позначиться полагоджуваним поточних передконвенційних справ, як напр. вирішення Красово Республіканського Комітету, щоб признати як правну 18-членну стейтову делегацію з Флориди під проводом К. К. Снейда, а відмовити признання конкурентній делегації, під проводом Веслі Е. Гаррісона. Признана делегація прихильна номінації сен. Роберта А. Тефта, отже збільшас вигляди на його номінацію кандидатом на президентства. Дискусії й переслухання над делегаціями ведуться даліше.

У міжчасі в інших залах готелю почала працю найважливіша конвенційна комісія, а саме комісія резолюцій, під головуством сен. Юджіна Д. Міллікіна з стейту Колорадо. Вона поділилася на 11 підкомісій, у яких ведуться переслухання знавців і свідків для складення виборчої платформи партії. Секретаркою комісії обрана Милдред Нонгер з Лос Анджелес. Переслухання відбуваються при закритих дверях і тільки Гаролд Стасен, один з кандидатів на найменування, буде переслуханий прилюдно. Дуже важливе підкомісія це та, що складає точку про закордон-

Коли Красний Комітет починав свої наради над вирішенням, котру з двох делегацій зїї стейту Тексас призначити за правну, члени комітету засідали в кімнаті надаль тобою у великій балейній залі готелю Гілтон, уставлені радісі і телевізійні апарати. Це була несподіванка для комітету і тому «оборонче ладу» Чарлз Гакер, вирішив перенести наради до сусідньої кімнати, щоб заставитися, чи можливо вести переслухання і дискусію при яскравім електричному світлі. Комітет спротивався радити при телевізійних апаратах, а це вважалося за поразку прихильників ген. Дайта Д. Айзенгавера, які вимагали повного насвітлення фактів перед призначенням конкренційних делегацій.

Президент критикує нові контрольні постанови

Вашингтон. — През. Труман закінчив Конгресові, що він відкрив "небезпечну шпарту в мобілізаційній програмі", ухвалюючи новий закон про контролю цін і платень, який зовнішню продовжує давнішу контролю, а на ділі звільняє населення від неї. Труман каже, що він тільки з необхідності підписав новий законопроект, бо не має вибору, однак новий закон дає прито-

Поширення забезпечення здоров'я

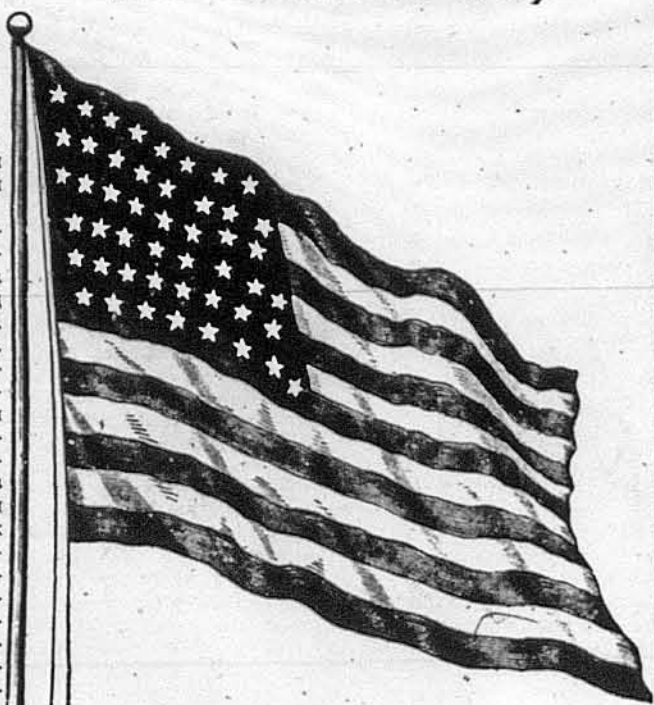
Нью-Йорк. — У минулому, 1951 р., більше мешканців у ЗЛА було забезпечених на випадок недуги ніж колинебудь данише, не зважаючи на це, що в деяких стеяхах існує суспільне забезпечення на випадок безробіття й недуги. Рада Забезпечення Здоров'я при Інституті Обезпечень на Життя, у своєму річному звіті нарахував 85,991,000 осіб, забезпечених проти випадків напильного лікування в 1951 р. Це приріст на 12% в порівнянні з кількістю забезпечених осіб у попередньому році, число яких досягло 70 мільйонів. Забезпечення охоплює виплату допомог на випадок недуги, заплату шпитальних видатків, заплату мешканця, прохарчування і т. п. видатків. На покриття видатків тільки самих операцій було забезпечених 65,535,000 осіб з кінцем минулого року, а це значить збільшення на 20% таких забезпечень у порівнянні з 1950 р. Забезпечення здоров'я поширилося незначино від 1941 р., коли то всіх забезпечених проти таких видатків було 7,000,000 осіб.

АРМІЯ ВИРОБИЛА НОВИЙ „НАЙКРАЩИЙ” ТАНК

Нюарк. — Цілком новий, — середньої величини, танк виробила команда армії, вважаючи його „найкращим“ від часу другої світової війни. Його називають „Паттон 48“, на честь славного в тій війні американського генерала Дж. С. Паттона, який загинув при зударі двох авт з кінцем війни в Німеччині. Новий танк виставлено на показ в фабриці Крайслера. Привяна при огляданні була вдова по генералі, яка „охристила“ нову зброю, кинувши пляшчу шампаня, що розбилася, оббиваючи танк. Описів вдова і син небищика, капітан Джордж С. Паттон III, переймали в новім танку по довідкам, які бачили в фабриці.

Новий танк був у продукції в іноарескській фабриці ще від квітня. Він має 49 тонн ваги, а його збудували інженери підприємства Крайслера. Його назвав секретар армії постріл. Він дає тех най певнішу заховорну для залого перед пострілом ворога. Тех і ціна Паттона 49 розміри не велика; бо він, вироблений з одного кусня сталі.

The Fourth of July

INDEPENDENCE DAY — СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Сенат одобрює прийняття західної Німеччини до Північно-Атлантийської оборони

Вашингтон. — Сімдесят двома голосами проти п'яти Сенат Злучених Держав ратифікував мировий договір з Західною Німеччиною, випрацьований чотирма Західними країнами. Таким способом Америка, перша з чотирьох великодержав, ратифікувала мирові контракти, які признають повноцінний Західний Німеччині обмежену суверенність. Ратифікація виключає теж постанову, що Німеччині приймається до Північно-Атлантичного Пакту, який дає Німеччині таку саму гарантію, як і іншим країнам, а з другого боку вимагає від неї зобов'язань, що їх мають первісні члени цього пакту. Проти ратифікації голосували п'ять

Президент пропонує Конгресові підтримати будову великого водного шляху

Вашингтон. — У зв'язку з недавньою неприхильною постановою Конгресу до участі ЗДА в будові великого водного шляху, що має поєднати океан з країною великих озер, президент, в листі до віцепрезидента та спікера Конгресу, заклав прихильно розглянути цю справу. За проєктом, великий водний шлях, за поміччю додаткових каналів і гребель, пов'яже морські шляхи з шляхами Великих Озер, через ріку Св. Лаврентія та озеро Ірі. Таким чином Монреаль отримав би водне сполучення з Дітроїтом та Пікаго й до цих великих промислових міст Америки, могли б доходити морські кораблі. Конгрес досі вважав, що кошти будови цього шляху, який був би керований спільно з Канадою, непомірно великі й ухилив проєкт цієї велетенської споруди. Однак президент, у своєму листі вказує, що Канада все одно розпочне будову шляху й однієї міркування з тим, що ЗДА лише скористають, бравши участь у цій підприємстві. Президент вказав, що мірою даєні красні установи тако думки, що водний шлях до Великих Озер матиме великого значення також з поглядів оборонності країни та підкреслив, що, припускально 80-90 відсотків руху по проєктованім шляху обслуговуватиме ЗДА, бо він буде провадити до серія металургічних промисловости ЗДА.

Занепокоєння з приводу загрози шкільній свободі

Дітройт. — Керівник Комітету Національного Виховного Товариства, Др. Мартін Ессекс виступив тут перед сімома тисячма учасниками нарад комітету. Доповідач, що сам є суперінтендентом шкіл в Лейквуді, Огайо, вказав на небезпеку, що загрожусь, на його думку, шкільній свободі з боку суперпатріотизму, що все побільшується. Др. Ессекс вказав на низку моментів, що переконують про вмішування сторонніх чинників у життя шкіл, зокрема на вимогання лояльності від вчителів. Цю вимогу могут окреслити він, як нерестиву, бо вчителі-комуністи не ввагаються зложити приречення лояльності. Вимоги до вчителів в країні часті впроваджують відокремлення вчителів від громадянства та вносять різні утруднення. Вони втрчання зайві, бо за статут Товариства не дозволяється комуністам бути членами Товариства, отож за своїми внутрішніми справами пильнує сама учительська громада.

Нова телевізійна програма Фундації Форда

Нью-Йорк. — Через Колумбійську висильню, від осені розпочинається передавання нової, третьої з черги, серії телевізійних програм фундації Форда. Мета нової програми, — дати глядачам високохудожньої та науково-варієтної програми, її, тим самим, зму-

БРИТАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПІДТРИМАВ ЧЕРЧИЛА В СПРАВІ БОМБАРДУВАНЬ В КОРЕЇ

Лондон. — Британський парламент більшістю 300 голосів проти 270 підтримав вчора прем'єра Вінстона Черчилля в його твердому становищі поруч Злучених Держав в справі недавніх американських бомбардувань комуністичних гідровисвітлювальних електростанцій на ріці Ялу в Північній Кореї. Лейбуристи були запропоновані резолюцією з висловом недовіри урядові за те, що він не потрапив заперечити собі, щоб уряд Злучених Держав інформував його в таких справах. Прем'єр Черчилль знову пригадав парламентам „одверту і негідну поведінку“ державного секретаря Діна Ачесона, який особисто висловив членам Палати Громад, що ця дезинформова-

ність британського уряду трапилася через помилку та прописання пробабляння. Помилка трапилася тому, бо Пентагон думав, що Британію поінформуватиме про це державний департамент, а державний департамент сподівався, що це зробить Пентагон і у висліді того не зробив цього ani Пентагон, ani державний департамент. Прем'єр Черчилль перед голосуванням попередив свій нарід, щоб він не випробовував американської терпеливості зазнаючи далеко, головніше, в році виборів. Становище прем'єра по боці Злучених Держав в справі бомбардувань в Кореї підтримали одностайно всі консервативні і ліберальні члени парламенту.

Паризький суд звільнив Дюкльо з в'язниці

Париж. — Апеляційний Суд у Парижі наказав звільнити з'язичи генерального секретаря комуністичної партії Жака Дюкло, якого арештовано під час комуністичних заворушень у зв'язку з приїздом генер. Метью Ріджвей призначити в. р. Суд стояв на становищі, що посила можна арештувати тільки тоді, коли його звільнять на повновладні злочину. В випадку комуністичного посла Дюкло не заіснували були такі обставини, бо хоч і його авті і знайдено набитий револьвер і важкий чорний вальді, але Дюкло не повновлава жадного злочину і тому поліція порушила посольський імунітет, коли його арештувала. Проти рішення цього суду не має відклику. Коли уряд схоже обвинувачувати посла Дюкло, то мусять просити парламент, щоб видав дозвіл на це. Суд наказав звільнити також шофера та особистого сторожа Дюкло, що їхав з ним. Некомуністична преса виступас проти судді Діліє, що був президентом цього суду, та підкреслює, що він був підписав протест проти звільнення робітників за те, що вони виступали активно в травневих заворушеннях.

Большевики завершают пашпортовий терор в Польщі

З поінформованих джерел повідомляють, що започаткування з кінцем минулого року паспортовий терор в комуністичній Польщі входить тепер в свою останню фазу. Всі громадяни, які закінчили 18 рік життя, мали в першій половині травня виповнити і віддати останні формуляри, а впродовж одного місяця мали дістати нові паспорти. Перед кількома місяцями треба було виповнити перші формуляри, подаючи докладні дані про себе і про свою родину та про свій поділ. Оскільки поліція переводила скрупульозно на ремірку тих запис, при чому в усіх містах і селках призначено окремі тисні списки осіб, що народилися на території Советського Союзу, в Західній Україні, які були закордонно та яких репатріовано, або які вернулися до Польщі після війни. Окремий список приготовано з осіб не польського походження. Дані кожного громадянина зобов'язаний був долучити три фотознімки, одна з яких цілком певно опиниться в поліційних картотеках.

Графиню Скарбек убив її бувший коханок

Лондон: — На переслуханнях у суді зізнався портер готелю Денніс Джорж Молдоні, що він пізнав графиню Скарбек минулого року. Він повторив свої зізнання, які зложив на поліції після арештування. — Його приязнь до графині перемінялася була у взаємну любовну аферу, але пізніше пані Гренвілл, бо під таким прізвиськом натуралізувалася графиня Скарбек в Англії, заявила йому, що нічого спільного з ним не хоче мати. — Це було в квітні ц. р., а кілька днів пізніше він бачив графиню в товаристві іншого чоловіка, що разом виходили до її приміщення в готелі. Тоді Молдоні вирішив убити графиню, що її виконав 15 червня. Графиня Скарбек була відзначена високими медалями від французького і англійського урядів за те, що зручно вела розвідку службою проти німців під час останньої війни на терені різних країн в Європі, та помагала втікати союзним полоненим з гітлерівської неволі.

Твори Архипенка на виставі „мистецьких шедеврів” в Парижі

Вудсток, Н. П. — Мистецтва американської преси подає вістку, що твори світової слави українського скульптора і мистця Олександра Архипенка вклучені в одну групу на теперішній виставі „Шедеври мистецтва XX століття“ в Парижі. Виставу, яка вклю-

НОВИИ АМЕРИКАНСЬКИИ ТАНК

В Ньюарку, Делевар, продемонстровано новий американський танк Паттон 48, що вважається найбільшим і найкращим досягненням дотеперішньої техніки в цій ділянці. Танк, середньої величини, має 90 міліметрову гармату та є незвичайно надійним, мас 40 тисяч фунтів і поворотний.

АМЕРИКА ВВАЖАЄ БОЛЬШЕВИЦЬКІ БРЕХНІ ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ МИРУ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Американський представник в Раді Безпеки ОН, Ернест А. Гросс, заявив вчора, що совєтські пропагандистні брехні та обвинувачення проти Злучених Держав за вживання бактеріологічної зброї в корейській війні становлять загрозу для міжнародного миру і безпеки. Він закликав Раду Безпеки, щоб вона повнозвичайно Міжнародний Комітет Червоного Хреста, щоб він перевів в цій справі свідство та здемаксував започиску Москову від Гітлера техніку „великої брехні“. Гросс твердив, що цю совєтську брехню розвіяв або свідство Червоного Хреста, або совєтське вето в Раді Безпеки, якщо б Москва намагалася його використати, щоб до такого свідства не допустити, що вона вже робила досі. Совєтське вето — твердив Гросс — було б рівночасно признанням, „що Москва знає, що її обвинувачення не витримать денного світла“. Ще перед виступом Гросса совєтський представник А. Малік фактично заявив, що він скористас із свого великодержавного права спротиву, якщо б Рада Безпеки пероголоувала американську пропозицію та передала справу під розгляд і для перевірки Червоного Хреста. Малік попередив, що він навіть не візьме участі в дебатах на цю тему, бо Рада Безпеки раніше відкинула більшість 10 голосів проти його одного його ж таки пропозицію, щоб до участі в нарадах на цю тему запросити представників комуністичного Китаю і Північної Кореї. Проти цієї совєтської пропозиції голосували навіть Британія, Голландія і Пакистан, які визнають комуністичний режим в Китаю. Гросс повідомив, що досі ще ані Китай ані Північна Корея не відповіли на пропозицію розгляду тих обвинувачень Червоним Хрестом. Даючи гостру відправу комуністичним брехням, Гросс натякнув, що на випадок совєтського вета проти ухвали, щоб Червоный Хрест перевів свідство в тій справі, Злучені Держави — правдоподібно запропонують Раді Безпеки резолюцію для засуду тої брехливий совєтської пропаганди як загрози для міжнародного миру і безпеки.

Можливість переломання „мертвої точки” на переговорах в Кореї

Токіо.—Комуністичні представники на переговорах в Панмуджон в справі перемир'я в Кореї, які відновлено попереднього дня після чергової триденної перерви, просили перервати розмови ще на один день і в альянтських колах згоджуються, що червоні потребують того часу для обміркування останньої альянтської пропозиції для перерви теперішньої „мертвої точки” в нарадах в справі примусової репатріації полонених. Альянтський представник ген. Гаррісон, заявляючи, що альянти не відступлять від свого принципу добровільної репатріації полонених, запропонував рівночасно розв'язку, яка вможливила б комуністам „вихід з ліцею” з їхнього дотеперішнього становища. Ген. Гаррісон заявив, що альянти остаточно можуть погодитися на комуністичні домагання, що всі полонені, які будуть на списку під час підписання перемир'я, повинні бути репатріювані, але альянти приготували новий список. Це означає б, що альянти допоможуть комуністам „вийти з ліцею”, б приймуть їхню пропозицію, але рівночасно приготували новий список, на якому будуть тільки ті полонені, які самі і добровільно погодилися на репатріацію, і тим самим був би задержаний альянтський принцип добровільної репатріації. Іншими словами, альянти готові прийняти комуністичне домагання „примусової репатріації”, але застосувати будуть могли це тільки до тих полонених, які погоджуються на репатріацію, отже „примусово” репатріювати тих, що собі того бажають.

**Комуністичний наступ в Кореї можна б
здержати — твердить Александер**

Лондон. — Британський міністер оборони флד маршал Александер заявив вчора, що з теперішніх обставин альянтських війська в Кореї могли б здержати кожний наступ червоних та що червоні віднесли б „жовялий втрати”. Александер говорив на підставі свого досвіду та наочної перевірки альянтських сил позицій в Кореї під час його недавніх відвідів на фронті. Проте він застерігся, що це могло б статися тільки тоді, коли б китайським комуністам перешкоджено ввести в дію всі їх авіаційні сили з китайського континенту.

Французи бояться зменшення допомоги ЗДА для Індокитаю

Париж. — Французи втішались були вістю, що ЗДА збільшувать свою допомогу для Індокітаю з 300 мільйонів до 450 мільйонів доларів, а н а й ближчому фінансовому році, але тепер Франція занепокоєна тим, що політичні і військові американські провідники змінили свою думку в цій справі, бо підвищення допомоги для Індокітаю — зменшило б допомогу ЗДА для Формози. Французька армія в Індокітаю вже воює проти комунізму, але армія китайських націоналістів на Формозі також важна для боротьби проти комунізму, бо може прийти час, що і вона мусить активно виступити.

60 МІЛЬЙОНІВ АКРІВ ЗЕМЛИ РОЗДАЛИ СЕЛЯНАМ В ІНДІЇ

Ню Делгі, Індія. — В одному індійському штеті, що має найбільше населення, бо аж 63 мільйони, переведено земельну реформу і розділили між селян 60 мільйонів акрів землі. Цю реформу підтримував індійський прем'єр Негру і на такий самий спосіб задумують провести земельні реформи в інших штетах: Бігари, Ориса, Мадраці, Бомбоя і Прадеші. Штет Уттар Прадеш, в якому закінчено цю реформу, урочисто святкував цю важливу подію, коли мирним способом відібрано землі 2.200.000 поміщиків та розділено її між 12,004,000 селян. Один власник може мати найбільше 30 акрів землі, а найнижчу ставку визначено на чверть акра. Індія розв'язала цю проблему інакше, як це зробили Совети, що без викупу skonфіскавали землю власникам. Індійські власники землі зістали 280,000,000 дьларів відшкодування. Цю суму збиратимуть при податках від нових власників протягом 40 років.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50

За кожен зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Не знаємо, чи є в цій країні друга етнічна група, яка так часто згадувала б при різних нагодах американський Декларатор Незалежності, як ми, американські українці. Воно так промовляло до нас своїм вільним і самостійним духом, своїм протестом проти усього гноблення, своїми революційно-демократичними ідеями, що нам здається, нехай б зродилася з духа і крові змагачого до волі поневоленого українського народу.

І не диво! Автор цієї Декларції був глибоко переконаний, що вони говорять мовою усіх свободолюбних людей у світі. Вони вірили, що, якщо їхнє велике і святе діло, за яке вони встали, увінчається успіхом, то вільна і незалежна Америка стане найкращою надією для усіх поневолених у всьому світі.

Німець Стюбен, що йому дали вишколювати німців, голландців і обертів військ у Велесі Форджі з них творити по нещадно свіжій армії, добре скопив американський дух, коли писав: „В першу чергу генія тої нації ніяк не можна рівняти з прусакми, австрійцями чи французами. В Європі кажуть до воїна „Зроби це!“ і він виконує приказ. Але я заставляю говорити тут до воїнів в такий спосіб: „Ось причини, чому вам треба це виконати!“ і тоді вони виконують свій обов'язок“. Тільки так виховані воїни, хоч завжди голоні й завжди оберті, як не підкреслює Джордж Вашингтон, могли доклати такого чуда, в яке ледве чи будучі покоління повірять, щоб витримувати довгі роки війни і вкінці перемогти таку величезну силу, якою була непобідима Велика Британія.

Американська незалежність здобута бунтом проти автократії, революцією і боротьбою за самостійність. Вирішила справу волі і незалежності — війна. Це відповіло багатьом з тих, що голосять, що війна ніколи нічого не розв'язує. Американська революційна війна розв'язала не тільки питання американської самостійності, а тим самим і народження Злучених Держав, вона теж видвинула багато інших важливих проблем, що потім відбилися широким відгомном у революційних різних країн.

Незалежність ЗДА стала для цієї країни великим благословенням. Країна почала скоро підніматися матеріально, культурно і морально. Єдина велика рана, яку їй завдала пізніша братовбивча Громадянська Війна, почала скоро гоїтися, так, що сьогодні портрети обидвох генералів, Грента і Лі, що стояли у цій війні один проти одного, висять у Військової Академії в Вест Пойнт поруч себе, бо обидва вважаються однаковими патріотами, які любили свою країну з глибокою серцею і щирою душою. Виглядало б, що усе тут налагоджене. Не зважаючи на багато внутрішніх недомог, країна багата і могутня. Тому і „Форт оф Джулай“ почав ставати згодом маніфестацією сили, якій не може грозити ніяка зовнішня небезпека, хіба моральний розклад у нутрі. Патріотизм відповіватиме своєю формою, почуваннями і змістом з одного боку могутньому розвиткові країни, а з другого потреби тих внутрішніх реформ, які могли б поставити Злучені Держави на першому місці між республіками світу, в минулому і сучасному. Цей процес приростає тепер до іншої форми, бо в світі зайшли через совєтську агресію такі міжнародні переміни, що несподівано поставили Америку у провіді усіх вільних і демократичних сил. Комуністична агресія, та ще в сполучі з російським імперіалізмом, стала загрозой для цілого світу, в тому навіть і для вільної та могутньої Америки. Як відповісти на цю загрозу стало тепер турботою дня і найважливішою темою святкових промов, виголошуваних з нагоди таких торжеств, як Свято Незалежності.

Так буде і цього року, бо загроза не маліє, а росте і змагає до знищення усіх тих високих ідеалів, з якими так тісно зв'язане Свято Незалежності ЗДА. Ці ідеали були проголошені для Америки і цілого світу. Тому вони мусять всесуду перемогти, в усіх країнах. Та щоб так сталося, треба спершу покласти кремлівську тиранию.

Микола Очерет

СІЛЬСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ

(Запис про правдиві події та людей)

(3)

Сергій думав, що його обов'язки будуть чисто канцелярськими, але вийшло інакше. В листопаді 1925 року його викликали до ГПУ і попросили підписати папери, що йому доручається вести таке листування, та що він не має права нікому оголошувати змісту листів, крім адресата. Сергій розумів, що тепер він зробив співробітником ГПУ, хоч його не зобов'язували це робити доноси. Через руки Сергія тепер проходили всі доноси з усієї округи на вчителів і директорів шкіл, де їх обшукували в „націоналістичній“ та в „петлюрівщині“ — цих найбільших злочинців „вільної“ країни. Тоді Сергій викликав до себе вчителя чи директора на якого роблено донос і давав йому прочитати його, розпитуючи в чому суть справи. Коли доносили був великою „шишкою“, він радив учителям переводитися до іншої округи. Коли ж доносили був чоловіком не зв'язаним з ГПУ, він радив як доносника спровокувати і тим позбутися Юди в своєму місцевому оточенні. Крім того Сергій мусів видавати по 10 оформлених і підписаних персональних посвідок до кожного ВУЗУ Києва без прізвищ агентів ГПУ. Окружний відділ ГПУ в цю посвідку вписував прізвище свого агента і в той спосіб в кожну вишню школу, де працював Сергій, був старий член КП(б)У Панас Боринда, бувший сільський учитель з-під Могилева на Поділлі. Восени 1932 року директор Баринда послани „викачувати“ хліб до Золотоношського району. Золотоношський районський комітет партії, який був у школі, сам здав їх на пошту, вернувшись в кабінет секретаря райпарткому і застрелився. Ученики ж школи лист одержали і Сергій, що, як завідувач навчальною частиною, був заступником директора, той лист відкрив і прочитав: „Любі товариші! Комуністична партія збрехала — вона зможе нічого не дати селянам і народ вимер з голоду. І вірні партії і тому сумлінно виконувати накази. Тепер бачу, що мене безовісно обдурено; моїми руками комуністична партія робила своє чорне діло, грабуючи народ, і я в той спосіб сам спричинив до його вимирання. Коли можете, простіть мене, невідомого убивцю свого народу. Своєю смертю хочу змити ганьбу з себе. Будь прокляте ганебне збіговисько злочинців, що має назву Всеукраїнська Комуністична Партія большевиків! Ваш директор Панас Баринда“.

В 1932 році всіх директорів шкіл послали на районні „викачувати“ хліб у селян. Директор школи, де працював Сергій, був старий член КП(б)У Панас Боринда, бувший сільський учитель з-під Могилева на Поділлі. Восени 1932 року директор Баринда послани „викачувати“ хліб до Золотоношського району. Золотоношський районський комітет партії, який був у школі, сам здав їх на пошту, вернувшись в кабінет секретаря райпарткому і застрелився. Ученики ж школи лист одержали і Сергій, що, як завідувач навчальною частиною, був заступником директора, той лист відкрив і прочитав: „Любі товариші! Комуністична партія збрехала — вона зможе нічого не дати селянам і народ вимер з голоду. І вірні партії і тому сумлінно виконувати накази. Тепер бачу, що мене безовісно обдурено; моїми руками комуністична партія робила своє чорне діло, грабуючи народ, і я в той спосіб сам спричинив до його вимирання. Коли можете, простіть мене, невідомого убивцю свого народу. Своєю смертю хочу змити ганьбу з себе. Будь прокляте ганебне збіговисько злочинців, що має назву Всеукраїнська Комуністична Партія большевиків! Ваш директор Панас Баринда“.

Харкова в Наркомат Освіти і він тоді ж признав Сергія завідувачем навчальною частиною до кооперативної школи і в той спосіб він знову став самим собою, знову став учителем. Лукашенко ж, коли Нарком Освіти Скрипник закінчив життя самогубством, був засланний до Карагандини на примусові роботи де і закінчив своє життя.

В 1932 році всіх директорів шкіл послали на районні „викачувати“ хліб у селян. Директор школи, де працював Сергій, був старий член КП(б)У Панас Боринда, бувший сільський учитель з-під Могилева на Поділлі. Восени 1932 року директор Баринда послани „викачувати“ хліб до Золотоношського району. Золотоношський районський комітет партії, який був у школі, сам здав їх на пошту, вернувшись в кабінет секретаря райпарткому і застрелився. Ученики ж школи лист одержали і Сергій, що, як завідувач навчальною частиною, був заступником директора, той лист відкрив і прочитав: „Любі товариші! Комуністична партія збрехала — вона зможе нічого не дати селянам і народ вимер з голоду. І вірні партії і тому сумлінно виконувати накази. Тепер бачу, що мене безовісно обдурено; моїми руками комуністична партія робила своє чорне діло, грабуючи народ, і я в той спосіб сам спричинив до його вимирання. Коли можете, простіть мене, невідомого убивцю свого народу. Своєю смертю хочу змити ганьбу з себе. Будь прокляте ганебне збіговисько злочинців, що має назву Всеукраїнська Комуністична Партія большевиків! Ваш директор Панас Баринда“.

ВАКАЦІЇ

З початком цього тижня формально починається час літніх відпусток — вакацій. Закінчилася наука в школах, одні фабрики і підприємства припиняють на тиждень-два свою працю, даючи чим можливості спільного відпочинку для своїх робітників, а інші підприємства скорочують свою працю і продукцію так, щоб відпустити на відпочинок своїх робітників групами по черзі. А на кілька днів перед „формальними вакаціями“ майже на всіх просторах цієї величезної країни почалися звичайні тут спеки, переміюючи вулиці великих міст в справжній „турецькій лазні“.

Вакаційний час важливий для всіх, бо в американському темпі праці більше ніж до потрібних бодай короткотривалі відпочинки та відпочинок для м'язів і ума. Але цей час вже найважливіший для дитини та молоді найбільш врадливі не так на літню спеку, як головню на шалене темпо життя та всі його прояви і наслідки. Величезна більшість наших людей живе переважно по великих містах, з величезними забудованими і величезним рухом та з усіми „світлами й тіннями“ великих міст. В таких обставинах дитина чи юнак виставлені на стільки загрози для їхнього духового і фізичного здоров'я, що їх не завжди потрапляти надійну опіку родичів, школи чи виховних організацій та інституцій. І тому власне вакаційний час для дитини і молоді треба насправді використати до останніх можливостей.

Треба ствердити, що ця справа починає ширше краще надідуватися в нашій американсько-українській громаді. Велику роль тут відіграє Ілліас із своїми досвідченими виховниками та зі своєю традиційною влаштуванням літніх пластових таборів для свого членства різного віку. Тому то й Український Народний Союз пішов якнайдалше на зустріч виховним потребам тої організації і віддав їй до розпорядження на літні табори частину тількищо придбаної оселі — „Союзівка“. Вже за тиждень, ремонтівана тепер „Союзівка“ заповниться радісним гомоном малих „отроків“, „юних вірлят“ та інших „жовтодзобів“. Такі і подібні вакаційні табори будуть влаштовані теж в низці інших місцевостей і осель. Тому дуже важливо, щоб родичі користали з таких нагод і бодай на короткий час вислали туди своїх дітей, бо цим вони цілком певно дадуть їм на дорогу життя далеко більше, ніж це, що можуть зложити для них в банку.

Де таких таборів немає, або якщо з будь-яких причин не можна з них скористати, у нас вже поступово починає розвиватися своєрідна приватна „вакаційна система“, при чому збирається кілька родин, винаймають відповідні приміщення чи „бонгало“ та збирають там свою дитину на вакаційний час під безпосереднім оком старших. Сонце, природа, вода, товариство та відповідна опіка — це все, чого, крім відпо-

відного харчу, потребує дитина під час вакацій і це повинні їм забезпечити родичі та суспільність.

Вакаційний час, хоч і коротший ніж для дитини та молоді, потрібний і його повинні використати для доброго відпочинку дорослі і старші громадяни. При цьому цю річ товариські взаємини допоможуть теж розв'язати неодноразові і партійну проблему між одиницями, що не залягають без впливу і на спільноту. При тому було б на правду по-громадянськи, коли б кожний, виїжджаючи на відпустку, міг взяти зі собою виказку вільного Народного Фонду на 1952-й рік.

Але заки зачнуться ще наші суспільні вакації — перед нами ще наша найбільша

Микола Чубатий

Перед П'ятим Конгресом Американських Українців

В моїх статтях на тему „Український Конгресовий Комітет та його політика“, опублікованих у „Свободі“ ч.ч. 140 та 142 не висказував я якихось нових думок. Висловлені там погляди на політику УКК Комітету в минулому та в майбутньому це з великими викликами переконання американських українців, дотепер чинних в політичному житті нашої національної групи за океаном. Це переконання набуті практичною громадською роботою на терені Америки в користь визволення українського народу. Саме такий підхід до праці американських українців показав найбільш успішним. Мабути й найбільш гострі критики УКК Комітету не в силі заперечити, що ледве чи коли українська збірнота в Америці потрапила увійти в зв'язки з рішальними чинниками та з громадською опінією впливових колот країни так близько, як саме за останні роки праці УКК Комітету.

Провідні кола УКК далеко від самозадоволення, що їх успіхи зумили вже проломити всі перешкоди та упередження до справи незалежності української держави, однак фактом є, що високі та грубі мури упередження до української справи вже сильно надщерблені, декуди й проломані; і хоч ці мури ще й ніяк не офіційно зруйновані, проте ми постійно наближаємося до того кінцевого успіху. Однак погляди, висказані в моїх статтях, викликали серед деякої із нових емігрантів, неабиякої немічності, що з американським підходом до праці УКК Комітету, помилковий погляд, що така програма УКК не дає поля до праці для нових емігрантів. Це погляд в самій основі неслухняний. Нових емігрантів американські українці вважають незвичайно цінним інтелектуальним надбутком, що тільки скріплює кадри співробітників УКК Комітету для праці, спрямованої до цієї цілі, щоб

громадська подія — П'ятий Конгрес Американських Українців, що розгляне дотеперішню діяльність нашої центральної репрезентативної, вибере новий її провід — Український Конгресовий Комітет, встановить для нього відповідну платформу та наложити відповідні обов'язки на найближче майбутнє. Майже тиждень делегатів — представників наших громад і організацій — перевірять на цьому Конгресі чи УКК Комітет виконав свої обов'язки. Чи він це зробив — побачимо із звітів. Але вже сьогодні можна сумніватися чи свій обов'язок виконали ми, звичайні громадяни, бо 100,000 доларів для Народного Фонду в 1950 р. і 130,000 дол. на цей Фонд в 1951-шому році не дають на це переконливих доказів.

Вакації без свідомості виконаного обов'язку — це тільки половина присмигноті в відпочинку.

Праця УКК Комітету не тільки буде облегчена тим, коли у провіді УКК Комітету будуть стояти такі американські українці, але також тим, коли американські українці приймуть американський спосіб боротьби за вільну Україну. Тим способом боротьби буде неперерошення європейських політичних партій на американську землю, бо вони є чужі для подавляючої більшості американських українців, а зовсім незвичайними для тих, що народжені в Америці. Перенесення європейських українських партій на терен Америки це для американської опінії доказ в некористі української справи, а саме, що не американці борються в цій випадку за визволення поневоленого українського народу, але чужинці, що прибули до Америки та хотять впливати на американську закордонну політику. Ніхто з американців не бжеас собі, щоб в Америці будувати Україну.

Немає сумніву, що інтерес української справи вимагає, щоб такі підозрілих усувати з терену Америки якраз ради успішності праці в користь визволення України. Українські емігранти поза Україною, в Європі, можуть мати свої політичні партії; вони навіть корисні на українській землі та у визволенні України, бо політичні партії це організоване змагання громадян повести державний лад по плянам та ідеології, яку дана частка громадян вважає за найкориснішу для нації. Проте українські політичні партії не мають пристосування на американській землі, де вимагають від усіх її громадян, в тому і американських українців, щоб жити американським життям і дбати в першу чергу про інтереси Америки. Однак це не є ніякою для нас перешкодою помагати визволенню України!

З того дальша ясна консекекція, що УКК Комітет мусить підтримувати всі українські групи, яких працю для визволення України він вважає за корисну. УКК Комітет не може приймати становища одної партії чи групи партій, бо тим як активно вмішувався б у політику українців на рідних землях та на еміграції, до

уважатим в процесі СВУ. На частці він захопився на гарячку (тиф) і замість нього на процесі виступу Панас Любченко, який після свого виступу був призначений на Голову Буди Народних Комісарів УССР.

Чистка в Академії торкнулася в основному соціально-економічних та гуманітарних кафедр, на які був направлений головний удар. Тому про академію Кравчука хоча й була мова, але в прихильному дзвоні його тону, а про Сергія згадали лише в зв'язку з Наросвітою: згадували головним інспектором Наросвіти Петра Лукашенка, що тепер був вже висланий до Карагандини, а разом з ним згадали і про Сергія, який працював за нього секретарем Наросвіти.

В кінці 1937 року кафедра, при якій працював тоді Сергій, виділяла його читати курс: „Теорії стрільби зенітної артилерії“ для вищого командного складу Київської артилерійської округи. Курс був цілком теоретичний, тому його й довернуло Сергію, хоча він ніколи військовиком не був. За три дні після цього, коли Сергій виходив з Інституту, до нього підійшов військовик

і попросив до авта, що недалеко стояло. Через десять хвилин Сергій сидів в кабінеті начальника артилерії Київської Округи Віссаріонов, який по підручнику відмічав розділи і параграфи, що їх треба було читати. А через місяць відбулась перша лекція, яка сподобалася присутнім командирам, і Сергій попадає в броню Червоної Армії себто в число тих, людей, що не підлягають мобілізації навіть у випадку війни. Весною Сергія командували до Остра на артилерійський полігон для практичного ознайомлення з дією артилерії і в той спосіб через два місяці Сергій стає інструктором-артилеристом. Якось коли здійснилась його давня мрія стати гарматчиком!

Академія Наук після чистки одержала листа, що в ній було два академіки Західної України, Шурат і Левчицький, зрікалися звання „академіка“, бо не знаходили для себе можливим бути членами установи, яка гнобила і переслідувала українських науковців. В листі згадувалось про переслідування академіка Граве, який на той час уже помер, до нього підійшов військовик

і попросив до авта, що недалеко стояло. Через десять хвилин Сергій сидів в кабінеті начальника артилерії Київської Округи Віссаріонов, який по підручнику відмічав розділи і параграфи, що їх треба було читати. А через місяць відбулась перша лекція, яка сподобалася присутнім командирам, і Сергій попадає в броню Червоної Армії себто в число тих, людей, що не підлягають мобілізації навіть у випадку війни. Весною Сергія командували до Остра на артилерійський полігон для практичного ознайомлення з дією артилерії і в той спосіб через два місяці Сергій стає інструктором-артилеристом. Якось коли здійснилась його давня мрія стати гарматчиком!

Академія Наук після чистки одержала листа, що в ній було два академіки Західної України, Шурат і Левчицький, зрікалися звання „академіка“, бо не знаходили для себе можливим бути членами установи, яка гнобила і переслідувала українських науковців. В листі згадувалось про переслідування академіка Граве, який на той час уже помер, до нього підійшов військовик

і попросив до авта, що недалеко стояло. Через десять хвилин Сергій сидів в кабінеті начальника артилерії Київської Округи Віссаріонов, який по підручнику відмічав розділи і параграфи, що їх треба було читати. А через місяць відбулась перша лекція, яка сподобалася присутнім командирам, і Сергій попадає в броню Червоної Армії себто в число тих, людей, що не підлягають мобілізації навіть у випадку війни. Весною Сергія командували до Остра на артилерійський полігон для практичного ознайомлення з дією артилерії і в той спосіб через два місяці Сергій стає інструктором-артилеристом. Якось коли здійснилась його давня мрія стати гарматчиком!

Академія Наук після чистки одержала листа, що в ній було два академіки Західної України, Шурат і Левчицький, зрікалися звання „академіка“, бо не знаходили для себе можливим бути членами установи, яка гнобила і переслідувала українських науковців. В листі згадувалось про переслідування академіка Граве, який на той час уже помер, до нього підійшов військовик

і попросив до авта, що недалеко стояло. Через десять хвилин Сергій сидів в кабінеті начальника артилерії Київської Округи Віссаріонов, який по підручнику відмічав розділи і параграфи, що їх треба було читати. А через місяць відбулась перша лекція, яка сподобалася присутнім командирам, і Сергій попадає в броню Червоної Армії себто в число тих, людей, що не підлягають мобілізації навіть у випадку війни. Весною Сергія командували до Остра на артилерійський полігон для практичного ознайомлення з дією артилерії і в той спосіб через два місяці Сергій стає інструктором-артилеристом. Якось коли здійснилась його давня мрія стати гарматчиком!

Академія Наук після чистки одержала листа, що в ній було два академіки Західної України, Шурат і Левчицький, зрікалися звання „академіка“, бо не знаходили для себе можливим бути членами установи, яка гнобила і переслідувала українських науковців. В листі згадувалось про переслідування академіка Граве, який на той час уже помер, до нього підійшов військовик

і попросив до авта, що недалеко стояло. Через десять хвилин Сергій сидів в кабінеті начальника артилерії Київської Округи Віссаріонов, який по підручнику відмічав розділи і параграфи, що їх треба було читати. А через місяць відбулась перша лекція, яка сподобалася присутнім командирам, і Сергій попадає в броню Червоної Армії себто в число тих, людей, що не підлягають мобілізації навіть у випадку війни. Весною Сергія командували до Остра на артилерійський полігон для практичного ознайомлення з дією артилерії і в той спосіб через два місяці Сергій стає інструктором-артилеристом. Якось коли здійснилась його давня мрія стати гарматчиком!

Академія Наук після чистки одержала листа, що в ній було два академіки Західної України, Шурат і Левчицький, зрікалися звання „академіка“, бо не знаходили для себе можливим бути членами установи, яка гнобила і переслідувала українських науковців. В листі згадувалось про переслідування академіка Граве, який на той час уже помер, до нього підійшов військовик

і попросив до авта, що недалеко стояло. Через десять хвилин Сергій сидів в кабінеті начальника артилерії Київської Округи Віссаріонов, який по підручнику відмічав розділи і параграфи, що їх треба було читати. А через місяць відбулась перша лекція, яка сподобалася присутнім командирам, і Сергій попадає в броню Червоної Армії себто в число тих, людей, що не підлягають мобілізації навіть у випадку війни. Весною Сергія командували до Остра на артилерійський полігон для практичного ознайомлення з дією артилерії і в той спосіб через два місяці Сергій стає інструктором-артилеристом. Якось коли здійснилась його давня мрія стати гарматчиком!

Михайло Ветухін

П'ЯТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

УКК з політичною репрезентативною американців українського походження (громадян та кандидатів на громадян). Знов речником українського народу з екзильний Український Державний Центр. З цього ж заключення, що американці українського походження можуть тільки тоді успішно помагати справі визволення України, коли будуть практично рідуватися з Українським Державним Центром.

Одже, УКК не повинен мати своєї окремої політики в справі визволення України. Його політика повинна бути тільки підтримкою Українського Державного Центру. Звичайно, УКК має право — і якщо треба — повинен критикувати цю політику, радити її змінити, чи доповнити.

Певна річ, будучи американською організацією, УКК несе всі притаманні кожній американській установі обов'язки. Але через те, що одним з найперших завдань У. К. К. є допомога у відновленні української державності — він повинен співпрацювати з представництвом цієї державності.

Противники української незалежності твердять, що законного уряду української самостійної держави не було, а були лише різні форми боротьби, які по різному проявлялися у різні часи. Тому певні кола ставлять питання про самовизначення українського народу. Всецерець тим пропозиціям про самовизначення, як відомо, українська незалежна держава таки існувала. Саме тому ми і повинні підтримувати екзильний уряд цієї держави, територія якої тепер окупована.

Сьогодні рано говорити про майбутній устрій України: Американські українці хотять бачити Україну вільною демократичною країною. Але до цього ж була і є спрямована політика Українського Державного Центру! Цю політику підтримували українці, що вийшли з-під окупації і виходили на еміграцію після Другої Світової Війни; вони ж організації змінили Український Державний Центр тому, чим краще буде організована співпраця громадян різних країн світу українського походження (в тім числі і Америки) та українських емігрантів — з державним центром, тим більше буде зроблено для визволення України.

На Україні діє триває боротьба українського народу за визволення. Відомі факти: спротиву і широким верствам народу, і інтелігенції. Згадка, що живе в народі про українську державність, про законне представництво українського народу, яке вихло на еміграцію, ідею посиленою що боротьбу. Слово „петлюрівщина“ і сьогодні має силу на Україні, як символ ворогості. Тим же словом ворог лас українських патріотів!

Тут у вільному світі, говорючи про боротьбу українського народу, треба відображати її правдиво, не вдаватися до фікцій і зайвих пропагандистських гасел. Перебільшення:

і попросив до авта, що недалеко стояло. Через десять хвилин Сергій сидів в кабінеті начальника артилерії Київської Округи Віссаріонов, який по підручнику відмічав розділи і параграфи, що їх треба було читати. А через місяць відбулась перша лекція, яка сподобалася присутнім командирам, і Сергій попадає в броню Червоної Армії себто в число тих, людей, що не підлягають мобілізації навіть у випадку війни. Весною Сергія командували до Остра на артилерійський полігон для практичного ознайомлення з дією артилерії і в той спосіб через два місяці Сергій стає інструктором-артилеристом. Якось коли здійснилась його давня мрія стати гарматчиком!

і попросив до авта, що недалеко стояло. Через десять хвилин Сергій сидів в кабінеті начальника артилерії Київської Округи Віссаріонов, який по підручнику відмічав розділи і параграфи, що їх треба було читати. А через місяць відбулась перша лекція, яка сподобалася присутнім командирам, і Сергій попадає в броню Червоної Армії себто в число тих, людей, що не підлягають мобілізації навіть у випадку війни. Весною Сергія командували до Остра на артилерійський полігон для практичного ознайомлення з дією артилерії і в той спосіб через два місяці Сергій стає інструктором-артилеристом. Якось коли здійснилась його давня мрія стати гарматчиком!

і попросив до авта, що недалеко стояло. Через десять хвилин Сергій сидів в кабінеті начальника артилерії Київської Округи Віссаріонов, який по підручнику відмічав розділи і параграфи, що їх треба було читати. А через місяць відбулась перша лекція, яка сподобалася присутнім командирам, і Сергій попадає в броню Червоної Армії себто в число тих, людей, що не підлягають мобілізації навіть у випадку війни. Весною Сергія командували до Остра на артилерійський полігон для практичного ознайомлення з дією артилерії і в той спосіб через два місяці Сергій стає інструктором-артилеристом. Якось коли здійснилась його давня мрія стати гарматчиком!

і попросив до авта, що недалеко стояло. Через десять хвилин Сергій сидів в кабінеті начальника артилерії Київської Округи Віссаріонов, який по підручнику відмічав розділи і параграфи, що їх треба було читати. А через місяць відбулась перша лекція, яка сподобалася присутнім командирам, і Сергій попадає в броню Червоної Армії себто в число тих, людей, що не підлягають мобілізації навіть у випадку війни. Весною Сергія командували до Остра на артилерійський полігон для практичного ознайомлення з дією артилерії і в той спосіб через два місяці Сергій стає інструктором-артилеристом. Якось коли

Д-р Володимир Галан

УКК І ЗУАДК

Конгрес Американо-Української Укр. Республіки, який відбувся в Нью-Йорку, що починається в Нью-Йорку з кінцем цього тижня, буде найбільш важливою подією в житті американської української спільноти. Сьогоднішні обставини виділяють його на чолі загально-українських подій. Конгрес цей — це наш парламент, на якому представники наших громад та їх організації і товариства будуть розглядати і вирішувати наші основні проблеми і завдання. У зв'язку з цим виникає на цілу ширину теж проблема завдання ЗУАД-Комітету, як і самого ЗУАД-Комітету та його місця в нашому співтоваристві. Іншими словами, у зв'язку з Конгресом виникає теж проблема відношення між Українським Конгресом і Комітетом та Злученим Українським Американо-Українським Допомоговим Комітетом.

УКК і ЗУАДК це дві репрезентативні центральні американо-українські організації, які мають окремі завдання, але які цілком себе покривають і доповнюють. Практично справу беручи, всі акції американо-української спільноти ведуться під знаком допомоги поневоленому українському народові. Але ця допомога є різноманітна і ведеться в двох головних напрямках: політичному та гуманітарному. Першу з яких репрезентує УКК, а другу ЗУАДК. Це створює таку обставину, що політика, яку репрезентує УКК, це часто допомога, а допомога, яку репрезентує ЗУАДК, це політика. На це можна б навести вже безліч практичних прикладів з діяльності цих двох наших центрів хоч би в останніх роках. Бо чи ці членські інтервенції, які вів УКК в обороні скитальців, чи ціла його величезна акція в поширенні правди про Україну, для здобування української справи публічної опінії і міжнародної опінії і т. п. не були сто-процентовою допомогою? Або ціла величезна гуманітарна, оборонна і переселенська акція ЗУАДК, яку не була б не залишилася без і політикою в тому розумінні, що була скерована на допомогу українському народові? Але хоча вся праця УКК і ЗУАДК іде на те саме, то визвольна-допомогова справа українського народу, проте ніхто інший, як власне Український Конгресовий Комітет в 1944-тому році дав сьогодні вже історично виправдану ініціативу створити другу, "чисту" допомогову централю, якою є ЗУАДК.

УКРАЇНЦІ СТЕЯТЬ: НЬО ЙОРК, НЬО ДЖЕРЗІ І ПЕНСІЛВЕНІЯ!

Запрошуємо Вас до численної участі у святі, що його влаштовують:

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВ. ВОЛОДИМИРА (14 вул. Іст, Нью Йорк)

В НЕДІЛЮ, 13. ЛІПНЯ (JULY) 1952 Р.

ШОСТОЇ РІЧНИЦІ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА
що знаходиться поміж містами Банд Брук і Нью Брунсвік, Н. Дж.

Свято почнеється Полковою Службою Божою, яку відправити Впр. Митрат О. Л. Веселовський при співучасті Хору Св. Володимира під диригентурою проф. В. Завітницького. — Початок о 10:45 год.

По відправі **ВЕЛИКИЙ ПІКНІК — ЗАБАВА**

ТАНЦІ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.
Групне першорядна оркестра Г. СЕНЧИНЬОГО ВСТУПІТЬ 50 ЦЕНТІВ, а з оплатою дороги туди й назад \$2.50. Автобуси відходять о год. 9 ранку від Церкви на 14 вул. Билети можна набувати щодня від год. 9 ранку до год. 8 вечора в канцелярії паролі.

Громадяни: Всіх Вас широким запрошуємо на це величезне торжество і пікнік, на якому матимете примістити зустрітися з своїми знайомими і серед розкішної природи в милому товаристві весело провести час, за що ринуться Святотичний Комітет.

ЗАХОДАМИ ДИРЕКЦІЇ "ДОБРУС"

БУДУТЬ ВИСВІТЛЕНІ НОВІ ЗВУКОВІ ФІЛЬМИ

"ЦЕ МОЖЕ СТАТИСЯ ТУТ"

СЕНЗАЦІЙНИЙ! ІСТОРИЧНИЙ! ОРИГІНАЛЬНИЙ ФІЛЬМ!

Перше прилюдне висвітлення комуністичних варварств над українським народом. Почуєте і побачите жахливі картини комуністичного злочину у Вінниці. НА ФІЛЬМІ ВИСТУПАЮТЬ: Високопреосвященний Григорій, Архієпископ Української Православної Апостольської Церкви в Америці. Впр. О. Володимир Профета, Канцлер Української Православної Церкви в Америці. П. Павлович і К. Сибірський, свідки комуністичного злочину у Вінниці. Рабберт А. Богелер, відомий американець, недавній в'язень малярських комуністів. Геррі Т. Брондзік, Директор антикомуністичних телевізійних програм. Памі Рабберт А. Богелер.

"ЗЛОЧИН В КОРЕЇ"

ПЕРШЕ ПРИЛЮДНЕ ВИСВІТЛЕННЯ КОМУНІСТИЧНИХ ВАРВАРСТВ НАД ВОЙКАМИ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ, ЯКІ ПОПАЛИ В КОМУНІСТИЧНИЙ ПОЛОН В КОРЕЇ. ПОЧУЄТЕ І ПОБАЧИТЕ ЖАХЛИВІ КАРТИНИ КОМУНІСТИЧНОГО ЗЛОЧИНУ НАД ЦИВІЛЬНИМ НАСЕЛЕННЯМ В КОРЕЇ.

PREVIEW! HOTEL STATLER—GRAND BALLROOM, NEW YORK, N. Y.

FRIDAY, JULY 4, 1952 at 11 P. M.

В справі висвітлення цих фільмів у Вашій місцевості для Вашої організації пишуть на адресу: Rev. WALTER M. PROPHEA, 324 Koscusko St., South Plainfield, N. J.

ЯК ШІКАГО ЗІБРАЛО \$17,000 ДОЛЯРІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ?

(Розмова з головою Ліги Американців Українського Походження п. Іваном Дужанським).

Запит: Вельмишановний Пане Голово! Обрахунок поспішів до Народного Фонду за 1951 рік показав, що Шікаго, як платник Національного Фонду за 1951 рік, зайняло перше місце серед усіх міст в ЗДА. З Шікаго влинуло в тому році до Народного Фонду біля 17,000 доларів, себто дев'ять частин цілої збірки в Америці.

Відповідь: Я з присмирністю подам інформацію, що Вас цікавить. Мені в першій мірі присмирно почути, що якраз Шікаго в цьому році зуміло зібрати найбільшу квоту на цей так важкий нам усім Народний Фонд.

Мушу ствердити, що переведення збірок на наш національний потреби в Шікаго — не першина. Наша шікаговецька Громада була все від-

значива на них, чи то як ішло перед війною про наші старі потреби, як збірки на будову "Народної Лічниці" чи жертвам голоду на Великій Україні, чи повстанням і т. п., чи коли після останньої війни, треба було творити фонд для рятівання українських скитальців в Європі і дедалі. Тоді Шікаго одні з перших відгукнулося на залив створеного ЗУАД-у і в 1946 р. на окремому конгресі цього славного земляка І. Годяка, зібрало одного вечора понад \$10,000, що передано ЗУАД-ові як основний фонд. Слід підкреслити, що це була тоді тільки "старі" іміграція та їхні діти, не післена "новом".

Якщо йде про вислід збірки на "Народний Фонд" в Шікаго, то признаємо, що збірка квота це не така висока, як повинна бути. У нашій збірці не керувалися намаганнями бути під тим оглядом першою громадою в ЗДА, але прямо старалися дотримуватися до того "мінімуму", що його нам призначив IV. Конгрес, у якому я брав теж участь. Це назване "мінімум" було \$20,000. Якби всі громади в ЗДА виконали назначений контингент, тоді легко можна було б спільними силами дотримуватися до \$250,000 щорічно. А це вже щось значить, — не так під оглядом матеріальним, як першодовісним моральним, як доказ нашої карності і солідарності.

Запит: Коли розпочалася і як розвивалася збірка на Народний Фонд в Шікаго?

Відповідь: В дієвості збірки на "Народний Фонд" почали ми в Шікаго в 1949 р., перед IV. Конгресом, коли я, щоб не йти на Конгрес голіруч, забавився у збірничку і звернувся до наших жертвених шікаговецьких бізнесменів, які зміцніли збірки тоді на мої руки поперх \$500.

Вже в 1950 р. Ліга А. У. П., після отримання з УККА окремих квітів, організувала збірку на Народний Фонд при допомозі збірничку, який тоді було всього около 10. З деяких технічних перепон, як браку квітів і т. п., збірка могла розпочатися з майже піврічним опізнанням, що й не було таких вислідів, як можна було сподіватися. Все ж таки кінцева сума збірок дати — поперх \$7,000 — була в 1950 одним з найкращих, коли не найкращим оглядом збірки на НФ в ЗДА. Слід підкреслити тут повну посвяти працю п-ні К. Гульчій, тоді фінансової секретарки Ліги, разом із основою тоді під кінець року Канцелярією Ліги та кількома жертвеними збірничками, що зуміли при слабій тоді це розпропагандованій вагі НФ дійти до такого гарного вислуду.

Збірка на Народний Фонд набрала більшого розмаху щойно в 1951 р., коли Дирекція Ліги рішила, що для кращого успіху збірки на Народ. Фонд, слід скликати до життя окрему Комісію Збірки Народного Фонду, що в дієвості поствела весною 1951 р. З складу її входили п. Тарас Шпікула, як голова, д-р Іван Смух та інж. Ілля Семанчук, як містоголови, п. Микола Сенишак, як касієр і п. Анатолій Заліський, — як секретар. Згадаю Комісія в повній кооперації з Урядом Ліги і збірничками, яких в цьому році було поперх \$30, перевела працю збірки на Народний Фонд.

Праця так Комісії, як і збірничків та Канцелярії Ліги, відбувалася зовсім безкорисно.

— кожен заінкасований цент передати ми, як знаєте, до каси Народного Фонду. Збірнички у своїй складі — це в переважній більшості — фабричні робітники, які жертвували свій час після виснажливої праці у своїх "шапах", а що більше — навіть не жадали звороту витрат за "боси" чи газоліну до авт. бо часто доводилося виїздити і в дальші околиці міста за датками. Мушу підкреслити тут велику посвату тих людей, що взяли на себе цей не все присмирний обов'язок. Зокрема, багато часу призначував тієї справі касієр, п. М. Сенишак, який не лише мав касовість та виготовляв великі вказівки жертвodawців, але функціонував як успішний збірничок, та п. Ф. Васильовський, який в тому часі був містоголовою збірничкової комісії. Тим не хочучи сказати, що інші заінкасовані в тієї роботи особи не тратили багато часу і енергії на ту ціль.

— Як була організована збірка?

— Місто було розділене на райони і на основі адрес, що їх вдалося зібрати, відвідували збірнички призначені їм райони чи вулиці — українські родини. Очевидно, з огляду на велику розсіяність нашої Громади у такому великому місті, як Шікаго, та з огляду на розмір невелике число тих, що мали охоту ходити по часті недовідомих адресах, не вдалося відвідати всіх, кого треба було. Та це був на це один спосіб. Частим, зазвичай на українських радіодіагонах люди доброї волі самі голосили до Ліги чи до своїх збірничків по організаціях, а ці опієлі передавали їх даліше. Очевидно, не можна поунити ролі нашої преси у сполученні збірки значення Н. Фонду. Бувало й так, що коли хто не міг дати зміцні збірничков грошей, тоді приносив їх до нього або до своєї організації.

— Як ставилося українське громадянство м. Шікаго до збірничку, як платили — охоче чи неохоче, чи всі платили Н. Даток?

— Треба сказати, що різно ставилося громадянство до цієї системи збірки. Назагал, одначе, позитивно, хоч були випадки, що мусіли відходити з нічим. Якщо були випадки відмови чи гострої критики, що її мусіли вислухувати ті, що збирали, то це було залежне від того, в якій формі, властивій чи тенденційно-перекрученій дійшла справа вагі і завдань Народного Фонду до відома поодиноких членів нашої Громади.

Багато залежало також від того, як ставилося угруповання, до якого належала дана одиниця. Якщо декому було важливіше становити своєї групи від справи загальногромадської, що безперечно репрезентує Народний Фонд, то, очевидно, справа з Датком була доволі тяжка.

Про розмови на ті теми міг би кожен збірничок багато сказати, але думаю, що це хіба іншим разом зможе хтось з збірничків про це оповісти, бо це збирало б багато місяця.

Щодо висоти Датку — то, в основі, справа десятидоларового Датку була бездискусійна, у виняткових тільки випадках, як не дуга, безробіття, давали нищу ставку. Як загадаю, коли не було під рукою цілої квоти \$10 чи \$25, тоді платники давали менше, а опієлі доплачували — добровільно або на залив — решту.

— Чи висловлювали платники й жертвodawці якісь свої побажання чи зауваження або невдоволення з приводу Датку чи праці Конгресового Комітету?

— Очевидно, не улягас сумніву, що при тої роду праці

Перед П'ятим Конгресом Американо-Українських

(Закінчення зі стор. 2-ої)

чого він як американо-українська установка не вважав себе покликанням.

Останні роки виказали понад всякий сумнів, що в українській справі Америку найбільше цікавить українська активна боротьба за національне визволення. Американо-український інтерес до боротьби прямо тому, що американо-український нарід вважає Воюючу Україну за свого природного союзника в есентуальній розправі з більшовизмом.

Та не тільки американо-українці, але також подавляюча більшість українців в Америці вважає Воюючу Україну за найкращу нині живучу Україну, УПА вважає більшість американо-українців за найбільше ідеальнішу групу серед живучого українського покоління, який належить від кожного в кожному пливє українська кров, не тільки глибока пошана, але теж всяка підтримка. Ось і причина чому Воююча Україна тішиться і належно відтиснується серед американо-українців постійними та найбільшими симпатіями. Американо-українці розуміють також силу легальної традиції української влади. Тому від першої хвилини повстання Української Національної Ради віднеслося до неї з повною повагою та симпатіями. УКК і ЗУАДК це демократично створене представництво американо-українців і перед повстанням УНР-Ради та кілька разів після її повстання аж до останніх місяців робив старання, щоб своїм моральним впливом на українських емігрантів поза Україною довести до їх об'єднання у одній всенародній політичній організації, що була б спільним голосом всієї української політичної думки поза межами України. Ці старання, на жаль, лишилися досі без успіху з вини обох непоодиноких таборів української еміграції в Європі. Проте УКК поправа морально та матеріально УНР-у як найповнішого з гуртування політичної думки українців поза Україною та як носія української державної традиції. Американо-українці вва-

жають, що УНР-у треба ко- нечно об'єднати біля себе всі поважні політичні групи, чи то як як керуючі, чи як опозиційні, так, щоб вона мала живий та приязний контакт з Українським Підпіллям на рідних землях, керованим Українською Головною Визвольною Радою. Це було б ідеальне завершення політичного та босового організування українців самостійників. Тому, що досі це не сталося, УКК і ЗУАДК призначили окремо попра- вити ці дві творчі сили, працюючи в користь України.

УКК дотепер шукає здорового компромісу у своїй праці серед американо-українців та у відношенню до українців поза Україною та поза Америку. Компроміс це логічний овод правдивої демократії. Найдуть його поміж собою українці старої та нової верстви, — тоді сповнить перед історією свій обов'язок, як цей групи українців, які Провидіння вложило в руки найбільш можливі допомогти Україні, як мешканцям а то

й громадянам тої країни, яка напевно буде рінати про новий лад на світі та з якою доля України зв'язана теперішньою світовою ситуацією на життя й на смерть.

КОНЦЕРТ Г. ГАЙЛАНС І В. КАРИГОЗИ
ЦЕ І П'ЯТИЦІ!
Звертається увагу, що проголошений в "Свободі" концерт артистів, Г. Гайланс і В. Карігози, відбудеться в Беттвен Гол у Нью Йорку в п'ятницю, 4-го липня 1952, а не в неділю, як було помилково проголошено.

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

— зладив: —
ОЛЕКСАНДЕР ПАНЕЛКО

Це підручник для середніх шкіл і для самоосвіти.

— Ціна \$2.00 —
Замовляйте у:
"СВОБОДА"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

УВАГА! ШІКАГО! УВАГА!!!

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6. ЛІПНЯ 1952 Р.
о год. 3-ій попол.

в залі **ШОПЕН ШКОЛИ** при вул. Райс і Вестерн, Американські Приятелі Антибільшовицького Білью Народів (АБН-у), влаштовують:

при співучасті всіх поневолених Москово народів **ВЕЛИКУ ПРОТИВОВІШЕВИЦЬКУ МАНІФЕСТАЦІЮ**

під лозунгом "Свобода поневоленим Москово народам — Свобода людям!"

Учась у промовах зголосили визначні американо-українські діячі та делегати окремих національностей. Ухвалені резолюції будуть передані на об'єднаній Конференції, так републіканську як і демократичну. Будуть амбасадорами української справи на чужині, — тому всі на маніфестацію!

Україн. відділ Американо-Українських Приятелів АБН-у.

Подастесь до відома всьому українському громадянству в Сполучених Штатах і Канаді з нагоди англо-мовної пропагандистської радіопрограми **ЛІТИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ**, в рамках української радіопрограми Василь Шараван, відбудеться в днях 2-го і 3-го серпня н. р.

ТРЕТЯ ЗУСТРІЧ УКРАЇНЦІВ

В ПАРКУ братів ГУМЕНЮКІВ, 8 миль за Торонто в місцевості НОРД ПОРК.

Просимо всі українські спортивні і мистецькі товариства й організації на терені Америки й Канади зголосити свою участь в Зустрічі, де матимуть нагоду, в товариських замітках, показати свої досягнення; в мистецькій діяльності: хорів, ансамблів, інструментів, народних танців, та в спортивній діяльності: чоловічої й жіночої відбійки, стук-пук і легкоатлетика. — Просимо заздалегідь порозумітися зі своїми знайомими та рідними, щоб всі могли зустрітись в зазначених днях в Норд Порку.

Ближчі інформації будуть подані по радіо і в пресі.

ЗАМОВЛЯЙТЕ! КУПУЙТЕ В ГОВЕРЛІ!

1. Ю. Клен: Спогади про невідомі \$ 35
2. Л. Мисиди: Волоський Рік 35
3. О. Шило: Советські анекдоти 25
4. В. Авраменко: Укр. Нац. Танці і Стрі 2.00
5. Н. Н. Українське мистецтво (19 картин) і текст 7.50
6. Ю. Ліпскі: Історія культури (400 сторінок) 2.00
7. С. Хрін: Зимою в бункері (опіє підпільної боротьби) 1.50
8. В. Сиченський: Чужинці про Україну 1.00
9. В. Дорошенко: Опієні Укр. Культури (НТШ) 1.00
10. В. Поліщук: Товариш усеїх (детект. роман) 1.00
11. В. Поліщук: ОЗІЗ (шпигунський роман) 1.00
12. Дж. Лондон: Вовчі сини (оповідання для молоді) 75
13. Т. Осмакман: План до двору 1.50
14. М. Есман: Непокірні слова (підпільний вид) 1.00
15. С. Дукеріс: Повстанський париз (підпільний вид) 1.50
16. Д-р М. Сидор: Шлях до Голландської Унії (іспіт-лі польсько-литов-україн. протиноричностей) істор. праця 1.75
17. Ф. Дутко: Великий гетьман (Мазепа) 1.50
18. Ф. Дутко: Віяна 75
19. І. Мазепа: Україна в огні і бурі революції (3 томи) 4.50
20. М. К.: Каталог Укр. Пошт. Марок (2-а частина) 2.00
21. С. Підгайний: Українська інтел. на Соловках 75
22. О. Бабій: Світ і люди (поезії) 25
23. Н. Н.: Зорі і людська влада, лише 25
24. Лен-Вербліт: Українсько-англійський Словник, 2 томи 2.50
25. Н. Н.: Англо-Укр. і Укр.-Англ. Словник (книшечковий) 1.25
26. Захарів: Україн.-Англ. і Англ.-Укр. Словник, 2 томи 2.00
27. Н. Н.: Самоуч. англійської мови 1.50
28. Н. Н.: Граматика англійської мови 25
29. 10 прим. Моноліти, лише за 1.70
30. 3 прим. Гумористичних Календарів, лише за 1.10
31. 10 Укр. Пластинок, трипалки, Разом з Альбомом за 8.90
32. В. Вуш: Співомовки (казки для дітей) 70
33. Я. Вільшанко: Шість Копиток і Качор Кача (казки) 30
34. М. Юрєвич: Літо (збірничок для дітей) 70
35. Н. Н.: Співники УПА 2.00
36. С. М. Чарторийський: Від Сяну по Брм 2.00

Замовляйте вже! Замовляйте гуртом — дешевше!
"HOWERLA", 41 EAST 7th STREET, NEW YORK 3, N. Y.

"DOBRUS" PRESENTS:

"IT MAY HAPPEN HERE"

THE NEWEST UKRAINIAN-AMERICAN MOTION PICTURE
SEE AND HEAR THE EXPOSE OF MASS MURDER OF UKRAINIANS BY COMMUNISTS IN THE CITY OF VINNITZA.

"CRIME OF KOREA"

SEE AND HEAR THE EXPOSE OF MASS MURDER OF UKRAINIANS BY COMMUNISTS AND CIVILIANS IN KOREA BY COMMUNISTS.

SENSATIONAL HISTORICAL ORIGINAL

SEE IT! YOU WILL NEVER FORGET IT!

PREVIEW! HOTEL STATLER—GRAND BALLROOM, NEW YORK, N. Y.

FRIDAY, JULY 4, 1952 at 11 P. M.

You can arrange for the screening of the above program in your Community for your organization by writing to: Rev. WALTER M. PROPHEA, 324 Koscusko St., So. Plainfield, N. J.

УВАГА! НЬО ЙОРК, НЬО ДЖЕРЗІ ПЕНСІЛВЕНІЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРОХІЯ
ПР. ДІВИ МАРІ
в Савт Плейнфілд, Н. Дж.

— влаштує: —

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, 13. ЛІПНЯ 1952
(SUNDAY, JULY 13, 1952)

НА ПЛОЩІ НИКОЛАЯ ФЕДІРКИ
William St., New Market, N. J.

Початок о год. 2-ій пополудні.

Music by Joseph Snihr and his Orchestra.

На пікнік запрошує Вас —

о. Володимир Профета, парох і Церковний Комітет

